

Statenvoorstel 49/10

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 1 oktober 2010

Statencommissie : Commissie Economie, Mobiliteit en Grote
Stedenbeleid 15 september 2010

Onderwerp

Energieagenda 2010-2020

's-Hertogenbosch

Datum

20 juli 2010

DIS-nummer

1708705

Directie

E&M

Bijlage(n)

1

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

De Staten hebben ten aanzien van het thema 'duurzame energie' c.q. 'energietransitie' het belang daarvan onderkend en dit verankerd in de Agenda van Brabant. Via de kerntaken 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' als 'regionaal economisch beleid' wordt de energieopgave opgepakt. Het anticiperen op de uitdagingen die de klimaatverandering en het daarmee verbonden energievraagstuk stelt, staat ook in de Agenda van Brabant centraal. Dit zal zich concreet moeten vertalen in bewegingen in de richting van het niet-fossiele tijdperk. Bijvoorbeeld door met modern industriebeleid fors in te zetten op zich ontwikkelende, kansrijke duurzame energietechnologie in Noord-Brabant. De inzet op high-tech (solar energy), automotive (elektrisch rijden en decentrale netwerken) en agrofood en logistiek (biomassa) biedt kansen voor de Brabantse economie en daarmee gemoeide werkgelegenheid tot een omvang van € 4 mrd¹ in 2020. Dit levert tussen de 15.000 en 25.000 banen op en versterkt de positie van Brabant als technologische topregio. Dat kan samengaan met de campus- en clustervorming. Kennis, innovatie, clustervorming en vergroening van de economie komen zodoende samen.

Uiteraard zijn toekomstige voorzieningenproblemen een nationaal en ook een Europees probleem. De energietransitie is echter ook een ontwikkeling van centrale naar decentrale voorziening: de oplossing is daarmee ook een regionale

¹ Dit is een conservatieve inschatting. De marktcijfers in het laatste kwartaal 2009 van de Brabantse zon-pv industrie laten een groei zien naar € 1 mrd in 2010. Op basis van deze gegevens heeft de industrie eind mei de verwachtingen voor 2020 bijgesteld van €1,5 naar € 5 mrd omzet in 2020. Dit zou de totale waarden van de duurzame energie-industrie in Brabant van € 4 naar €7,5 mrd brengen.

opgave. De provincie zal belemmeringen en knelpunten wegnemen om ontwikkelingen op het gebied van verduurzaming en besparing mogelijk te maken. Dit kan door regie te nemen en te faciliteren: het bij elkaar brengen van partners, de energievraag en aanbod te koppelen, het creëren van de juiste ruimtelijke voorwaarden en de investeringsdrempel verlagen vanuit een revolverend kapitaalfonds. Daarmee neemt de provincie ook haar verantwoordelijkheid in het behalen van de nationale klimaatdoelstellingen.

De Energieagenda is het brede beleidskader, maar kent een fasering met betrekking tot de inzet van middelen. Hierbij wordt in de eerste fase een beroep gedaan op de investeringsagenda, welke onderdeel uitmaakt van de Agenda van Brabant. Voor de eerste tranche worden onder de pijler kennis en innovatie voor zon pv en de biobased economy twee voorstellen opgenomen met een gezamenlijke omvang van 50 miljoen euro.

1. Inleiding

Tijdens de besluitvorming over Essent is door uw Staten aandacht gevraagd voor de inzet van vrijkomende middelen voor duurzame energie. Dit heeft ertoe geleid dat in het Essent essay 'de ESSENTie van kennis' energie als één van de centrale thema's is beschreven. Een eerste stap voor de invulling daarvan was de Startnotitie Masterplan Energie, die op 27 november 2009 is vastgesteld door de Commissies EMG en R&M. Uw Staten zijn bij de nadere uitwerking vertegenwoordigd vanuit een ingestelde klankbordgroep met leden van de diverse politieke partijen.

De Energieagenda sluit aan bij de Agenda van Brabant, waarin rol en verantwoordelijkheid van de provincie is benoemd vanuit een ruimtelijk en economisch perspectief. Voor de financiële consequenties wordt een beroep gedaan op de investeringsstrategie als onderdeel van de Agenda van Brabant. De Energieagenda wordt daarbij getoetst aan de beslissingscriteria van de investeringsstrategie.

Reikwijdte van de Energieagenda

De provincie stelt zich verantwoordelijk voor een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de regio via een integrale aanpak van vraagstukken: people, planet en profit. Energie is per definitie een integraal vraagstuk. Het is een economisch vraagstuk, waarbij het gaat om kansen voor nieuwe industriële ontwikkelingen en randvoorwaarden voor toekomstige productie. Het gaat over verwaarding en verduurzaming van het grondstoffengebruik en de ruimtelijke duiding daarvan. Hoewel de uitvoering van lucht-, bodem-, grondwaterbeleid ligt in het Provinciaal milieubeleid draagt inzet op energie bij aan deze milieudoelstellingen. Inzet op de duurzame energie draagt soms zelf bij aan oplossen van problemen in andere domeinen. Zo kan de inzet van mest voor de opwekking van hernieuwbare energie een oplossing bieden voor het

mestoverschot. Dit verhoogt de kwaliteit van de leefomgeving en de gezondheid van de Brabantse burger. Naast gezondheid draagt inzet op energie bij aan de sociale duurzaamheid door te werken aan een betaalbare en betrouwbare energievoorziening voor burgers en ondernemers.

Accenten van de Energieagenda

De startnotitie masterplan energie beschrijft 7 speerpunten. Deze Energieagenda brengt hierin een nadere focus en prioritering aan. In de Energieagenda worden drie accenten onderscheiden.

- 1) Het zwaartepunt en de focus van deze energieagenda zit in het benutten van economische kansen door het faciliteren van kansrijke clusters op het gebied van duurzame energietechnologie. De inzet op duurzame energietechnologie levert nieuwe werkgelegenheid op;
- 2) De provincie kan door het creëren van de juiste randvoorwaarden de ontwikkelingen in Brabant op het gebied van besparing en verduurzaming mogelijk maken;
- 3) De provincie kan experimenteerruimtes inrichten, om duurzame energie of energie-efficiëntie mogelijk te maken. Hierin komen de economische kansen samen met de ruimtelijke voorwaarden.

Op basis van de kerntakendiscussie kiest de provincie in deze Energieagenda er ook voor om een aantal zaken niet (meer) of anders te doen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het stoppen met het subsidiëren van een duurzame energievoorziening, waaronder de regeling voor particulieren in de gebouwde omgeving. Hier liggen de verantwoordelijkheden bij het rijk en gemeenten. Voor de toepassing van windenergie zien we voor de provincie alleen een rol in het creëren van de juiste ruimtelijke voorwaarden (vastgelegd in de ruimtelijke structuurvisie). Ook hier ligt de verantwoordelijkheid in eerste instantie bij gemeenten en de rijksoverheid.

In plaats van het subsidiëren onderzoekt de provincie de mogelijkheden van het ondersteunen van duurzame energie via een revolverend kapitaalfonds. De provincie verlaagt hiermee de investeringsdrempels van duurzame energievoorziening, bijvoorbeeld bij het benutten van restwarmte of energieopwekking uit biomassa. Daarnaast wil de provincie een beperkt aantal experimenteerruimtes faciliteren, waarbij het trekkerschap ligt bij de belanghebbende, de provincie voor een langere periode (langer dan 1 bestuursperiode) investeert en daarbij de middelen revolverend inzet. De complete uitwerking van de energieagenda, incl. de verschillende cases, vindt u in bijlage 1.

2. Beoogd effect

De provinciale inzet op de energieagenda zet in op 1) economische effecten, 2) ecologische effecten en 3) de profilering van de regio.

Ad 1) Economische effecten:

De provincie faciliteert de opbouw van sterke clusters die de mondiale concurrentie aan kunnen. Hiermee wordt de werkgelegenheid van de toekomst in Brabant geborgd. Uit onderliggende studies naar de kansen voor de ontwikkeling van Zon PV, biobased economy en Elektrisch rijden/slimme netwerken kan de markt in Brabant groeien tot een omvang van EUR 4 mrd in 2020. Dit levert tussen de 15.000 en 25.000 nieuwe banen op. De provinciale inzet, gezamenlijk met de partners uit bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden, brengt een vliegwielt in gang om de clusterontwikkeling mogelijk te komen.

Naast het creëren van nieuwe banen zorgt de inzet op energie voor het behoud van de huidige werkgelegenheid in Brabant. De opwekking van hernieuwbare energie en werken aan energiebesparing zorgt voor een betaalbare en betrouwbare energievoorziening aan burgers en bedrijven. Dit maakt dat de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen afneemt. Als regio verbeteren we daarmee ons vestigingsklimaat.

Ad 2) Ecologische effecten:

De provincie draagt bij aan het behalen van de landelijke klimaatdoelstellingen (20% duurzame energie in 2020, 2% energiebesparing per jaar en 30% CO₂-reductie ten opzichte van 1990) waarover via het IPO met het Rijk afspraken zijn gemaakt. De provincie heeft een beperkt beïnvloeding- en sturingsmechanisme op deze klimaatdoelstellingen. Daarvoor is inzet op rijks- en EU niveau van wetgeving, normering, fiscale stimulering en beperkte emissierechten onmisbaar. Op onderdelen kan de provincie wel ruimtelijk en voorwaardenscheppend toegevoegde waarde leveren. De inzet op energie draagt daarnaast bij aan provinciale milieudoelstellingen op het gebied van lucht-, bodem-, grondwaterkwaliteit, waarbij de uitvoering en monitoring valt onder provinciale milieubeleid.

Ad 3) Profilering van de regio

Naast de economische en klimatologische effecten draagt de energie agenda bij aan de profilering van Brabant als technologische topregio. De inzet op duurzame energietechnologie die aansluit bij de regionale sterktes, versterkt onze internationale concurrentiekracht. De Energieagenda voorziet in de opzet van 4 á 5 experimenteerruimtes, die kunnen uitgroeien tot nationale voorbeeldprojecten.

3. Provinciale investering gekoppeld aan de investeringsagenda

De totale financiële inzet van de energieagenda kan oplopen tot een paar honderd miljoen euro. Aangezien er geen autonome middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van de Energieagenda, wordt er een beroep gedaan op de investeringsagenda van de Agenda van Brabant. Uw Staten hebben mbt de

Datum

20 juli 2010

DIS-nummer

1708705

investeringsagenda de wens geuit deze besteding in tranches te laten plaatsvinden, waarbij u wilt investeren in substantiële programma's om versnippering te voorkomen.

Wij bieden u de Energieagenda aan als het brede beleidskader voor de komende 10 jaar. Ten aanzien van de financiering voorzien we in een fasering. Het opnemen van het de totale financiële consequenties zou een onevenredig beslag leggen op de eerste tranche van de investeringsstrategie. Daarnaast willen wij de flexibiliteit bewaren om in de loop van de tijd nog aanpassingen te kunnen doorvoeren. Voor de eerste tranche van de investeringstrategie worden zon pv en biomassa uitgewerkt met een budget ter grootte van 50 miljoen.

De inzet richt zich hierbij op clusterontwikkeling op het gebied van high-tech (solar-energy) en agro-food en logistiek (biomassa). Kennis, innovatie, clustervorming en vergroening van de economie komen hier samen. Door een koppeling te maken met campus- en clusterontwikkeling hebben de investeringen een structuurversterkend effect. De inzet van de middelen moet zo veel mogelijk verleiden tot grotere inspanningen van anderen (multiplier). Wij verwachten dat de provinciale inzet minimaal wordt verdubbeld. Dit baseren wij op ervaringen, waarbij

- Europese en nationale subsidieprogramma's in veel gevallen een cofinanciering van 50 % kennen;
- Bij investeringen in de kennisinfrastructuur altijd een bijdrage van de participanten wordt verwacht. In de concrete case voor Zon PV (ECN/solliance) staat t.o.v. de gevraagde bijdrage van de provincie van 47,8 miljoen, een eigen bijdrage door de partners van 81,8 miljoen.

Wij stellen verder voor onderzoek te doen naar het nut en noodzaak van een op te zetten kapitaalfonds. Hierin leggen wij de relatie met de andere investeringsdomeinen van de Agenda van Brabant. Wij zullen onderzoeken waar dit fonds het best kan worden ondergebracht, bijvoorbeeld bij een financiële instelling of bij een ontwikkelingsmaatschappij. Er wordt gekeken naar de omvang van het fonds en de samenhang met private groenfinanciering. Verder zullen we criteria voor toekenning van projecten opstellen, gericht op het maatschappelijke rendement (ecologisch als economisch), het financiële rendement, de mate van investeringen van andere partijen en de spreiding van projecten over de verschillende onderdelen. In dit onderzoek zullen wij ervaringen van andere overheden met vergelijkbare fondsen meenemen.

Besluitvorming over de financiële consequenties mbt het kapitaalfonds en de overige onderdelen van de energieagenda zal in de volgende fase plaatsvinden. Dit kan zijn in een integrale afweging in de volgende tranches van de investeringsagenda of wanneer de uitvoering van de Energieagenda vanaf 2011

op basis van een nieuw bestuursakkoord van structurele middelen kan worden voorzien.

Datum

20 juli 2010

DIS-nummer

1708705

4. Rol van de Provinciale Staten

De verdere uitwerking van de Energieagenda in de verschillende businesscases, experimenteerruimtes en een eventueel kapitaalfonds kan op basis van een richtinggevende uitspraak van uw Staten. De uitgewerkte voorstellen zullen worden teruggebracht naar de Staten voor besluitvorming over de concrete besteding van middelen, bv binnen een integrale afweging van de investeringstrategie.

Deze Energieagenda kent een termijn van 10 jaar. Provinciale Staten zullen jaarlijks worden geïnformeerd over de voortgang van de Energieagenda op basis van een uitgewerkte monitoring. Dit kan leiden tot aanscherpen of aanpassen van het provinciale beleid. Dit zal in overleg met Uw Staten worden doorgevoerd.

Vanuit Gedeputeerde Staten stellen wij u daarom voor om de geformeerde klankbordgroep in stand te laten en deze benutten om vanuit uw Staten direct betrokken te blijven bij de Brabantse Energieagenda. Via de klankbordgroep blijven uw Staten geïnformeerd over activiteiten en voortgang van projecten, waarbij we minimaal twee bijeenkomsten per jaar willen organiseren.

5. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgaand ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur: R. de Groot toestel (073) 681 26 93

Bijgevoegd treft u de volgende bijlagen aan:

1. Energieagenda 2010-2020, energietransitie als kans

Ontwerp-besluit 49/10

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 1 oktober 2010

Statencommissie : Commissie Economie, Mobiliteit en Grote
Stedenbeleid 15 september 2010

Onderwerp

Energieagenda 2010-2020

's-Hertogenbosch

Datum

20 juli 2010

DIS-nummer

1708705

Directie

E&M

Bijlage(n)

1

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 20 juli 2010;
- gelet op:
 1. De economische kansen die energie de Brabantse economie biedt;
 2. De provinciale verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de nationale klimaatdoelstellingen;
- gelet op het advies van de Commissie voor Economie, Mobiliteit en Grote Stedenbeleid d.d. 15 september 2010;

besluiten:

1. de “Energieagenda 2010-2020, energietransitie als kans”, te bekrachtigen als beleidskader voor het provinciale duurzame energiebeleid;
2. de speerpunten solar en biomassa verder uit te werken en de financiële consequenties mee te nemen in de integrale afweging van de eerste tranche van de investeringsagenda;
3. de Klankbordgroep vanuit Provinciale Staten t.b.v. de Energieagenda te continueren.

's-Hertogenbosch, 1 oktober 2010

Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier